

Kauko Kuosmanen

Kauppaneuvos **Kauko Olavi Kuosmanen** kuoli 23.2.2007 Helsingissä 93-vuotiaana. Hän oli syntynyt 1.11.1913. Kuosmanen valmistui Helsingin yliopiston ylemmästä oikeustutkinnosta vuonna 1939 ja hän sai varatuomarin arvon vuonna 1945. Hän osallistui talvisotaan, palveli muun muassa valistusupseerina ja siirtyi siviiliin reservin kapteenina.

Kuosmanen isä Juhon Kuosmanen aloitti oman liikemiesuransa Sortavalassa, jossa hän oli ensin Ivan Klimpujevin (Ketokivi) juoksupoikana. Myöhemmin Juhon ystäväystyi suistamolaisen Kalle Kontron kanssa. Yhdessä he perustivat ensimmäisen maailmansodan syyttämisen aikoihin yrityksen Kontro & Kuosmanen. Tämän tavarantuontiliikkeen kirjeenvaihtajana toimi tunnettu Hella Vuolijoki kunnes lähti työnantajansa kilpailijaksi. Kalle Kontro kuoli vuonna 1928.

Kauko Kuosmanen äiti oli sortavalalainen kassaneiti Aino Koivisto. Pari vihittiin vuonna 1912 Kaalamon Onnenmäessä. Juhon isä kuoli joulukuun lopulla 1960, minkä jälkeen vastuu isän liiketoimien jatkamisesta siirtyi Kauko-pojalle. Kauko avioitui Senni Koivusen kanssa.

Perheen yhtiö Valtameri Oy perustettiin 1930-luvun lamavuosien kynnyksellä. Juhon keskittyi raaka-aineden ja tarvikkeiden myyntiin teollisuudelle. Kauko Kuosmanen ryhtyi Valtameri Oy:n toimitusjohtajaksi vuonna 1950 ja vuonna 1972 päätoimiseksi hallituksen puheenjohtajaksi. Hän toimi tässä tehtävässä 1990-luvulle asti.

Valtameri Oy kehittyi maan teräskäupan johtavaksi yritykseksi. Siitä syntyi Asva Oy, joka on osa nykyistä Rautaruukki Oyj:tä.

Kuosmanen toimi aktiivisesti useissa järjestöissä. Vuonna 1986 hänen aloitteestaan perustettiin Onnenmä-

ki-säätiö, jonka hallituksen puheenjohtajana hän toimi vuoteen 1997. Säätiö tukee apurahoin karjalaistaisia opiskelijoita sekä karjalaisuutta vaalivaa kulttuuritoimintaa. Karjalan Sivistysseuran kunniajäsen Kuosmasesta tuli vuonna 1981.

Mikko Pröckinen

Insinööri **Mikko Pröckinen** kuoli 28.12.2006 Nurmijärvellä. Hän oli syntynyt 25.4.1939 Helsingissä. Hänen isänsä oli Repolasta, äitinsä Vienasta.

Rakennusalan ammattimiehenä Mikko oli mukana monissa hankkeissa ulkomaita myöten (Kostamus, arabimaat), mutta silti hänellä riitti aikaa vapaaehtoiseen heimotyöhön.

Seuramme johtokuntaan hän kuului v. 1973–1982. Johtokunnassa hän täytti Mikko Saransaaren jälkeen avoimeksi jääneen paikan ja valinta tehtiin v. 1973 Joensuun vuosikokouksessa. Varapuheenjohtajana hän oli v. 1976–1982. Säätiö Väinölässä hän toimi yli 20 vuotta. Helsingin ortodoksisen seurakunnan valtuustoon hänet valittiin karjalaisten listoilta v. 1970.

Sirkka Pusin

Toarie ja Lari Huovisen sukuseuran kunniajäsen ja sukuneuvos, valtiotieteen maisteri **Sirkka Pusin** kuoli pitkäaikaisen sairauden muramana 74-vuotiaana Espoossa 20. joulukuuta.

Sirkka oli Toarie ja Lari Huovisen sukuseuran alkuvuosien liikkeelle paneva voima. Hän ehdotti oman sukuseuran perustamista keväällä 1995. Sukuseuran siemen oli kylvetty jo kesällä 1993, kun liki 50 Oksenie ja Livana Huovisen jälkeläistä tapasi toisensa Kuivaja Hietajärvellä.

Sirkan haave toteutui. Onttoni Miihkalin leirikokouksessa kokoontuneet suvun jäsenet päättivät 8.7.1995 sukuseuran perustamisesta. Hänet valittiin myös uuden seuran puheenjohtajaksi. Seuraan kuuluivat aluksi vain Hietajärven Huoviset.

Kesän 1999 sukukokouksen kynnyksellä Sirkka Pusin nosti sukuseuran Onnako-lehdessä esille toisen haaveensa: "Perustetaan toimikunta, joka selvittää, mitä mahdollisuuksia on saada Toarie Huoviselle muistomerkki."

Niin lähtivät taas pyörät pyörimään, ja lopputulosta voimme ihailua Kuivajärven rannalla.

Kesän 1999 sukukokouksessa toiminta laajeni Toarie ja Lari Huovisen sukuseuraksi. Sirkka jätti puheenjohtajan tehtävät sairautensa vuoksi.

Työ sukuseuran hyväksi oli jatke Sirkan kiinnostukselle ja rakkautelle omiin sukujuuriin. Hän haki ahkerasti tietoa omalta suvultaan Suomessa ja rajantakaisissa karjalaiskylissä. Monta matkaa tarvittiin arkistojen äärelle Petroskoihin, Helsinkiin, Mikkeliin ja Ouluun.

Vaikka intoa ja paloa kahlitsi pitkäaikainen sairaus raskaine hoitoineen, Sirkka ehti saada paljon aikaa ja suvulle avautui kiehtovia sivuja esi-isien ja äitien vaiheista.

Sirkan esimerkki kannustakoon ja velvoittakoon meitä vaalimaan omia juuriamme ja kulttuuriamme – kunnioittamaan heitä, jotka olivat ennen meitä.

ELLA KARTTIMO

Hietajärven Huoviset päättivät vuoden 1995 sukukokouksessa perustaa Sirkka Pusinin aloitteesta sukuseuran.

Aleksandra Mäntylä

Aleksandra Mäntylä o.s. Levanen siirtyi tuonilmaisiiin äkillisesti kotonaan Tuusulassa helmikuun 21. päivänä 2007. Hän oli syntynyt Vuokkiniemen Lammasjärvellä 2.5.1920 Pekka Levasen (ent. Huoti Lipkin) ja Nasto Levasen (ent. Ontronen Tollojoelta) vanhimpana lapsena. Perhe pakeni Suomeen 1922 ja he asettuivat Teuvalle asumaan. He perustivat sekatarvarakaupan Luovankylään, joka toimi vuoteen 1964, jolloin Nasto kuoli.

Aleksandra avioitui 24.12.1939 Kosti Mäntylän kanssa. Sodan aikana hän toimi lottana, kunnes sai ensimmäisen lapsensa 1943. Sodan jälkeen perhe muut-

ti Lappiin jälleenrakennustöihin ja 1960-luvulla Etelä-Suomeen. Vuodesta 1972 he asuivat omassa talossaan Tuusulassa.

Mamma oli meille kaikille hyvin läheinen ja tärkeä ihminen. Hän suhtautui elämään aina positiivisesti ja hänen luokseen oli kaikkien helppo tulla. Hän oli leskenä miltei 30 vuotta ja omisti

tämän ajan lapsenlapsilleen, ollen aina tavoitettavissa ja valmis auttamaan. Hän järjesti erilaisia teemajuhlia koko suvulle ja oli muutoinkin mukana kaikissa lastensa ja lastenlastensa tapahtumissa ja retkillä. Mamman kanssa juhlilla oli tapana onnistua, ja ruoka ja tarjoilu oli ruhtinaallista. Niin tutut kuin vieraatkin tunsivat olonsa tervetulleiksi kauniisti katettuun pöytään.

Itse pakolaisuuden kokeneena hän ymmärsi suvaitsevaisuuden merkityksen elämälle. Lähimmäisenrakkkaus oli mammalle ääni sydäimestä, jonka avulla murheetkin muuttuivat viisaudeksi kohdata elämä myönteisesti. Hänen kanssaan oli helppo jakaa niin ilot kuin surutkin.

Avarakatseisena ihmisenä hän seurasi tiiviisti aikaan-

sa. Olipa kyse sitten politiikan kysymyksistä tai formulatuloista, mammalta löytyi aina varmaa tietoa asiasta. Ennakkoluulottomasti hän tarttui uusiin haasteisiin ja tehtäviin. Musiikki ja taiteet olivat hänelle tärkeitä, kuten myös käsitöitä ja erityisesti puutarhahoito. Hän myös matkusteli paljon ja oli erinomaista matkaseuraa meille kaikille. Eri-tyisen merkityksellinen matka oli käynti Vuokkiniemellä 2001, josta löytyi yllättäen lähisukulaisia. Heihin mamma piti yhteyttä viimeisiin päiviinsä asti.

Mammaa kaipaamaan jäivät tyttäret Airi ja Irma, seitsemän lastenlasta, neljä lastenlastenlasta ja Jussi-veli perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät.

I.L.

Lue ja kirjoita karjalaksi

Karjalan Kielen Seura aloitti vuosi sitten kampanjan omakielisen kirjoittamisen ja lukemisen puolesta. Tarkoitus on saada karjalaiset käyttämään entistä enemmän omaa kieltään jokapäiväisessä elämässä. Suomessa runsaat 5 000 ja Venäjällä ainakin 160 000 karjalaista puhuu karjalaa ja ainakin kaksinkertainen määrä ymmärtää kieltä. Kyse on elinvoimaisesta vähemmistöstä.

Vihjeet karjalan käytön lisäämiseen

PUHUMINEN JA KUUNTELEMINEN

- käytä karjalaa mahdollisimman usein sukulaisten, ystävien ja opiskelutovereiden kanssa; käytä karjalaa myös puhelimesta
- viljele karjalaisia sanontoja, sananlaskuja ja ilmauksia puheessasi omien lastesi ja sukulaistesi kanssa
- kysy lapsilta ja nuorilta, mitä he ovat viimeksi karjalaksi oppineet
- kannusta lapsia kysymään, mitä tämä on karjalaksi
- laula karjalankielisiä lauluja, esitä runoja ja loruja myös kieltä taitamattomille lapsille
- puhu karjalaa kotieläimillesi ja anna niille karjalaiset nimet
- lue ääneen karjalankielisiä rukouksia ja osia Raamatusta sopivissa tilanteissa ja pyri saamaan niitä käyttöön oman seurakuntasi palveluksissa
- kuuntele usein karjalankielisiä laulu- ja runo-äänitteitä sekä äänikirjoja (tulossa)
- kuuntele karjalankielistä äänitettä ja lue samaa tekstiä kirjoitettuna, sillä se on tehokas tapa oppia
- jos paikkakunnallasi on karjalan kielen piiri, kerho tai karjalaisyhdistys, jossa käytetään karjalaa, käy siellä mahdollisimman usein keskustelemassa
- kannusta muita kielen opiskelijoita esim. pyytämällä heitä näyttämään tekstejään tai lukemaan ääneen
- puhu karjalan kielen elvyttämisen puolesta sukulaisillesi ja ystävillesi
- soita karjalankielen taitajille ja asiantuntijoille ja käy keskustelujä karjalaksi

LUKEMINEN

- lue päivittäin rukouksia, Raamattua, runoja, suorasanoisia tekstejä, sanomalehtiä ja Carelian murrejuttuja
- perusta karjalankielinen lukupiiri, jossa luetaan ääneen
- seuraa, jos sinulla on mahdollisuus, karjalankielisiä internetsivuja, joilla on paljon luettavaa karjalaksi

KIRJOITTAMINEN

- yritä kirjoittaa joka päivä jotakin karjalaksi alkaen kauppalistasta
- tee allakkaasi merkinnät karjalaksi
- kirjoita ainakin kerran viikossa kirje ystävälle tai sukulaiselle tai kirjoita itsellesi kuvaus viikon tapahtumista; päiväkirjan pitäminen on myös hyvä tapa
- kirjoita lyhyt elämäkerta itsestäsi tai mieltymyksesi mukaan: muistelmia, runoja, novelleja, romaani tai näytelmä; voit lähettää kirjoituksesi asiantuntijoiden arvioitavaksi
- ruokaohjeiden, käsityöohjeiden, erilaisten muiden työohjeiden laatiminen on myös hyvä tapa harjoittaa ja ylläpitää kirjoittamisen taitoa
- kirjoita karjalankielisiin lehtiin, niissä kyllä korjataan mahdolliset kielivirheet
- pidä omaa karjalan kielen sanakirjaa, johon lisää jatkuvasti sanoja sitä mukaa, kun opit/omaksut tai kuulet /luet uusia sanoja
- kirjoita Karjalan Kielen Seuralle seuran chattipalstalle

KIRJASTO

- tilaa itsellesi karjalankielisiä lehtiä
- kerää kirjastoosi karjalankielisten kirjojen osasto: nyt aineistoa on runsaasti saatavissa
- internetsivuilta saat täydennystä kokoelmaasi: pian myös sähköisessä muodossa olevia kirjoja

Lisätietoja saat Karjalan Kielen Seurasta. Seuran internetiosoite on www.karjalankielenseura.fi. Sähköpostia voi lähettää osoitteella: peter.pond@netsonic.fi.

Postiosoite on: Karjalan Kielen Seura ry, c/o Pertti Lampi, Laakavuorentie 14 B 43, 00970 Helsinki. Sihteerin puhelinnumero on 0400 246 266